

20 ביולי 2016

לכבוד
עו"ד שי ניצן
פרקליט המדינה
באמצעות: המחלקה לחקירות שוטרים
רח' חרטום 8, הר חוצבים
ת.ד. 45208, ירושלים 91450
בדואר ובפקס: 02-6467007

הנדון: ערר על החלטת מח"ש לסגירת התיק ---/2015 בעניין ע' א' ק'

1. הריני לפנות אליך בהתאם לסעיף 64(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, בערר על החלטת מח"ש מיום 8 במרץ 2016 לסגור את תיק החקירה בעניינו של מר ע' א' ק' ת.ז.-----, שמספרו ---/2015.
2. אנו מבקשים ממך להורות על השלמת החקירה בדבר פציעתו הקשה מירי כדור ספוג שחור בראשו ולמצות את הדין עם השוטר שפגע במרשי.
3. לפני שנפרט את טענותינו, נקדים ונאמר כי האפשרות לצלם את תיק החקירה ניתנה לעו"ד שלמה לקר, בא כוחו של מרשי, **לאחר פניות חוזרות ונשנות**, רק בתאריך 21 ליוני 2016. לפיכך, פרק הזמן הקבוע בחוק להגשת הערר, מתחיל מיום זה.

פרטי האירוע

4. על פי עדותו של מרשי, שנגבתה במשרדי מח"ש בתאריך 11 ליוני 2015, עולה כי ביום 20.1.15 התמקמו בסמוך לביתו של מרשי בעיסאווייה שני צוותי מג"ב ומשטרה שחסמו את ציר התנועה (קבוצה של שוטרים עמדה ליד הכניסה לביתו וקבוצה נוספת במעלה הרחוב). בכל אותו הזמן לא היו כל הפרות סדר באזור ביתו של מרשי.
5. מחומר החקירה עולה, כי במועד האירוע התבצעה במרחק רב מביתו של מרשי הריסת בית על ידי כוחות ביטחון וכתוצאה מכך היתה נוכחות מוגברת של שוטרים במקומות שונים בעיסאווייה.
6. בסביבות השעה 11:00, עת ישב מרשי במסדרון המוביל לכניסה לביתו, עם בני משפחתו ושכניו, בהמתנה לסיום האירוע ופתיחת הכביש כדי שיוכל לצאת לעבודתו, נורה לעברו כדור ספוג שחור. כתוצאה מהירי, נפגע מרשי בראשו, איבד את ההכרה והובהל על ידי שכניו במהירות לבית החולים שערי צדק ומשם לבית חולים הדסה הר הצופים. מרשי אובחן כשהוא סובל מפגיעת ראש קשה ונזקק לניתוחים מורכבים והשתלת פלטינה בראשו.

7. זה המקום לציין, כי מרשי, גבר בן 43, אב לשבעה ילדים העובד קשה לפרנסת משפחתו, לא היה מעורב בשום צורה באירועים אלימים כלשהם ומעדותו עולה, כי בקרבת ביתו לא היו כל אירועי הפרות סדר והוא אף שוחח בנינוחות עם כוחות הביטחון שעמדו בסמוך לביתו.
8. כמתואר במסמכים הרפואיים המצויים בתיק החקירה, חייו של מרשי השתנו לעד, פיזית ונפשית, על לא עוול בכפו, כתוצאה מהירי. מאז פציעתו הוא עבר ניתוחים מורכבים בראשו, הוא סובל מתופעות לוואי קשות הכוללות פרכוסים ואיבוד הכרה המסכנים את חייו. כתוצאה מכך, הוא חייב להיות מלווה בכל עת והוא מתקשה לבצע פעולות תפקודיות בסיסיות ויומיומיות.
9. ביום 29 למרץ 2015 הגיש מרשי תלונה במחלקה לחקירות שוטרים, באמצעות בא כוחו, עו"ד שלמה לקר, וביום 11.6.15 הגיע מרשי למסירת עדותו במשרדי מח"ש, וזאת לאחר שמצבו התייצב והוא סיים סדרת טיפולים וניתוחים.
10. ביום 8 למרץ 2016, בתום חקירה שטחית ולא ממצה כפי שיפורט להלן, קיבל מרשי מכתב מהמחלקה לחקירות שוטרים בו גילה לתדהמתו, כי הוחלט לסגור את התיק מאחר: "שלצערנו, למרות מאמצנו, לא עלה בידנו לאתר את מבצע העבירה לגביה התלוננת".

הראיות בתיק החקירה וכשלי החקירה

11. עיון בחומר החקירה מגלה, כי לא זו בלבד שלא בוצעה חקירה ממצה ורצינית על ידי המחלקה לחקירות שוטרים, אלא שאין כל בסיס לטענה כי מבצע העבירה לא אותר. נהפוך הוא, החומר מגלה, כי ניתן להתחקות ברמת סבירות גבוהה אחר השוטר שירה במרשי בכדור ספוג.
12. **ראשית**, ההחלטה על סגירת התיק בעילה של עבריו לא נודע התקבלה למרות שחומר החקירה מעלה, כי במועד שבו נפגע מרשי מכדור ספוג בראשו, **שני שוטרים בלבד**, שפרטיהם ידועים, ירו כדורי ספוג.
13. ממסמך שכותרתו "סיכום מבצע הריסות במחוז ירושלים" (נספח ט') עולה, כי "לא היו אירועים חריגים במעגל הפנימי של מתפ"א. במעגל החיצוני היה מעט הפס"ד". כמו כן, למרות שמהמסמך עולה, כי ההנחיה לירי כדורי ספוג ניתנה על ידי מפק"צ 1 ע' ר' ("אמצעים שהופעלו" בנספח ט'), בתרשומת השיחה עם ע' ר' (נספח יא') מסר המפק"צ כי הוא לא זה שנתן את ההוראה לירות ספוג, וכי מי שטיפל בהפרות הסדר במעטפת החיצונית היה צוות מג"ב השחר 101 תל אביב.
14. ואכן, מיומן הפעולה של צוות מג"ב השחר 101 (נספח יד') עולה, כי נעשה שימוש בכדורי ספוג בשני אירועים בלבד, וככל הנראה בידי שני שוטרים בלבד (ירי של "32 ספוג שחור" ושל "26 ספוג שחור"). גם משיחה שקיים החוקר עם מ' ג', מ"פ מג"ב השחר 101 ת"א, עולה כי הכוח שבפיקודו השתמש בירי ספוג באירוע. זהו **הצוות היחיד שירה ספוג שחור במהלך האירוע**.
15. למרות זאת, **חומר החקירה אינו כולל אפילו את דוחות הפעולה של שוטרי מג"ב השחר 101 ת"א**, שנטלו חלק באירוע ושמהם ניתן היה לקבל מידע באשר למיקום הירי, נסיבות הירי והאם היו נפגעים מהירי. לא נעשתה גם כל בדיקה לגבי זהות השוטרים שהיו בעלי הסמכה לירי ספוג במהלך האירוע, למרות שניתן לאתר את פרטיהם בקלות רבה.

16. חמור מכך, אף אחד מהמעורבים באירוע לא זומן לחקירה או למסירת עדותו: לא מפקד הכוח שביצע את הירי (מ' ג') וגם לא השוטרים שביצעו ירי ספוג במועד האירוע.
17. שנית, החקירה בוצעה ברשלנות, באופן חלקי ובלתי ממצה, והיא אינה כוללת כמעט כל פעולות חקירה מלבד מזכרים המתעדים שיחות טלפון בין החוקר לבין נציגים שונים של הכוחות שפעלו בשטח בניסיון לאתר דוחות ממועד האירוע. לא מוצו פעולות חקירה בסיסיות שצריך היה לנקוט בהן במקרה זה בכדי להגיע לחקר האמת ולמיצוי הדין.
18. מתברר, כי המחלקה לחקירות שוטרים לא מצאה לנכון לזמן עדים שיאמתו או יפריכו את הטענות, לא מקרב השוטרים שהיו בשטח ואף לא מקרב שכנים ובני משפחתו של מרשי, שיכלו לשמש עדי ראיה לאירוע.
19. מרשי תיאר בפירוט בעדותו את אחד השוטרים אשר עמד יחד עם שוטרים נוספים מול ביתו ושוחח עמו זמן קצר לפני שנורה. סביר להניח כי שוטרים אלה היו עדים לירי ויכלו לשפוך אור על האירוע, אולם אף אחד מהם לא זומן למסירת עדותו.
20. כמו כן, לטענת מרשי, במועד שבו מסר את גרסתו במשרדי מח"ש ביום 11.6.15 הוא מסר לחוקר בשם סלימאן את פרטי האנשים שישבו עמו בעת שנורה בראשו והיו עדים לאירוע. בתיק החקירה אין כל אזכור למסירת פרטים אלו. ההחלטה להימנע מלזמן אנשים שעמדו לצדו של מרשי בעת הארוע הינה בלתי סבירה ותמוהה ביותר.
21. זאת ועוד, לא נעשה כל ניסיון להתחקות אחרי תיעוד מצולם של האירוע, וזאת למרות שמחומר החקירה עולה כי חלק מהאירועים תועדו של ידי צלם משטרתי שנכח באירוע, א' ב' (נספח ט'). זאת ועוד, לטענתו של מרשי, הוא מסר לחוקר בשם סלימאן במועד מסירת גרסתו במח"ש תקליטור ובו צילומים שביצעו שכניו מיום האירוע, המתעדים את השוטרים שעמדו בסמוך לביתו זמן קצר לפני שנורה. תיעוד זה יכול היה לשפוך אור על מיקום הכוחות וזהותם. אין כל אזכור לקיומם של צילומים אלו בחומר החקירה.
22. כמו כן, לא נעשה כל ניסיון לאתר את מיקום הכוחות בשטח ביחס למיקומו של מרשי בעת הפגיעה בו על מנת לברר מי מהשוטרים שירה בספוג שחור עמד במיקום שממנו יכול היה לפגוע במרשי בצד השמאלי של ראשו.
23. שלישית, הצורך במיצוי החקירה במקרה זה מתעצם נוכח חומרת האירוע ונסיבותיו. מרשי נורה בראשו וכתוצאה מכך נגרם לו נזק בלתי הפיך שילווה אותו לכל חייו. הפגיעה במרשי לא התרחשה במחשכים וגם לא במהלך הפרת סדר, אלא ברחוב צדדי, כשמרשי יושב בפתח ביתו, לאור היום ובנוכחות עדי ראייה.
24. ברור, כי במקרים של הפרות סדר גדולות בהן נוטלים חלק אנשים רבים ושוטרים רבים מעורבים ועושים שימוש באמצעים לפיזור הפגנות, קיים קושי להתחקות אחר היורה. אלא שזה אינו המקרה בענייננו.
25. יוזכר, כי בהתאם לנוהל השימוש בכדורי הספוג חל איסור לירות לעבר פלג הגוף העליון, וכי השימוש בכדורי הספוג מותר אך ורק כנגד מתפרע בודד שזוהה בוודאות. כדורי הספוג אמורים להיות נשק

מדויק, והסיכוי לפגיעה בבלתי מעורבים, במיוחד אם הם מרוחקים ממקום הפרות הסדר, אמור להיות נמוך מאד. יתר על כן, בפרטי האירוע נכתב שהיו מעט הפרות סדר. לאות זאת, קיימת חשיבות עליונה בבירור פרטי האירוע.

26. העניין דנן הוא מקרה קונקרטי המייצג תופעה רווחת של פגיעות קשות הנגרמות לחפים מפשע כתוצאה משימוש בלתי ראוי בכדורי ספוג. מאז שהוכנסו כדורי הספוג השחורים לשימוש משטרתי בירושלים המזרחית ביולי 2014 נפצעו בראשם עשרות גברים ונשים, מחציתם קטינים, בניגוד גמור לנהלים. החקירה החלקית והרשלנית שבוצעה במקרה זה נותנת אור ירוק להתנהלות משולחת רסן של שוטרים, ומהווה הלכה למעשה תעודת כשרות להפרות בוטות של נהלי המשטרה.

27. **לסיכום**, ההחלטה לסגור את התיק שבנדון בעילה של "עבריון לא נודע" וזאת לאחר חקירה שטחית ביותר שלא כללה חקירה של אף שוטר או עד שנכח באירוע, לוקה בחוסר סבירות קיצונית. לאור זאת, הנך מתבקש להורות על השלמת החקירה ללא כל דיחוי, ולמצות את הדין עם השוטרים שביצעו את הירי לעבר מרשי.

בברכה,
אן סוציו, עו"ד